Gődény Jonatán

STEINER ÉS A JÁRVÁNYOK

A Magyar Antropozófiai Társaság 2020 tavaszán, az akkor még csak néhány hónapja tartó globális járványhelyzetre reagálva megjelentetett egy hiánypótló kiadványt,[1] melyben Rudolf Steiner betegségekkel, fertőzésekkel, oltásokkal kapcsolatos, különféle helyeken lejegyzett meglátásait gyűjtötték össze. Noha a hivatalos narratíva szerint ma gyakorlatilag mindenki „vírustagadónak" minősül, aki nem az elmúlt egy év meglehetősen egyoldalú elvrendszere alapján vizsgál bizonyos egészségügyi kérdéseket, érdemes tudni, hogy a témának létezik *„szellemtudományi"* megközelítése is, melynek ismerete egy spirituális érintettségű ember számára fontos lehet, amennyiben megfelelő állásfoglalást szeretne kialakítani a lényegében azóta sem enyhülő járványhelyzettel kapcsolatban.

„Steiner egyáltalán nem gondolja, hogy a baktériumok, vírusok természettudományos felfogásával a mai ember bármivel is közelebb került volna a betegségek valódi okának megértéséhez."

A Steinertől összegyűjtött idézetek a kiadvány kisebb részét teszik ki, a könyv nagyobb részében a társaság által 2020 márciusa és áprilisa során kiküldött hírlevelek olvashatók, melyek szintén a járványhelyzetről szólnak. Ezt kissé szerencsétlen megoldásnak tartom, mert a két rész tartalmilag túlságosan eltér egymástól, még ha utóbbiban is találunk bőven Steiner-idézeteket és egyéb megfontolandó felvetéseket. A könyvet azonban már az első 44 oldalért is érdemes beszerezni. Sőt, főként ezért érdemes. Nem hosszú, de annál elgondolkodtatóbb eszmefuttatásokat tartalmaz, melyek hozzásegíthetik az olvasót ahhoz, hogy oldja az őt napi szinten bombázó, erősen propagandaszagú hírek egyre nehezebben viselhető terhét. Mondhatnánk úgy is, a könyv egyfajta szellemi ellenszerként szolgál, nemcsak a különféle betegségek vonatkozásában, hanem egyúttal a róluk szóló rémhírekkel szemben is. Mindezen felül ez a fajta megközelítés a járványügyi intézkedések kapcsán felhozott, legtöbbször jogtalanul elhallgatott vagy démonizált tudományos ellenvetések remek szellemi kiegészítését nyújthatja.

Kigyűjtöttem pár roppant aktuális idézetet, melyek rámutatnak néhány alapvető szellemi szempontra, és amelyek figyelembevételével teljesen újfajta, de nem kevésbé érvényes viszonyulást lehetne kialakítani egészség és betegség, konkrétabban pedig a jelenleg zajló járványhelyzet kérdéskörében. Vágjunk is bele.

Steiner felfogásában a betegségek, járványok alapvető oka a materializmus. A szellemtelen, anyagiságra centrált, a földi világ ügyes-bajos dolgainak alávetett emberekben nagyobb a hajlam arra, hogy megbetegedjenek:

[1] Rudolf Steiner: *Járványok – Spirituális perspektívák*. Ford. Strassenreiter József. Budapest, 2020, Genius Kiadó. 170 oldal. (Az oldalhivatkozások erre a kötetre vonatkoznak a jelen íráson belül, és néhány ponton stiláris javításokat végeztünk az idézetekben. *[A szerk.]*)

„a materialista gondolkozás, érzés és akarat egyre inkább bevonult az emberiség egész életfelfogásába, és ez végül is a következő nemzedékek egészségi állapotában jelenik majd meg." (39. o.)

Ha így van, a ma ismert kezelési módok legjobb esetben is csak tünetileg orvosolhatják a különféle egészségügyi problémákat. Spiritualitás nélkül ez lényegi értelemben veszett ügy marad. Az antropozófus elmondása szerint a valódi gyógyszert a szellemtudomány jelenti az emberiség számára, amit ha a természettudomány figyelembe venne, a világ megváltozna:

„Ha a világ egyszer majd belátja annak jelentőségét, amit a szellemtudomány teljesíteni képes (…), kevesebb jelentősége lesz minden szép (…) elméletnek a fertőzésekről és hasonlókról, amiket most csak egyoldalúan vizsgálnak." (36. o.)

A szellemi éberség, a tudatos életvezetés, a tudatfunkciók (gondolkozás, érzés, akarás) aktív uralása, az élet spirituális szemlélése vezethet csak átütő eredményhez a járványok, betegségek végérvényes legyőzésében:

„A logikus és tiszta gondolkodás a fizikai testre is egészséges módon és erősítően hat, kevésbé teszi fogékonnyá a betegségekre." (33. o.)

Steiner rávilágít egy fontos érvre, amit a finoman szólva megkérdőjelezhető eredményességű korlátozások és az indokolatlanul optimista oltási buzgalom korában rendre elfelejtenek meghallani:

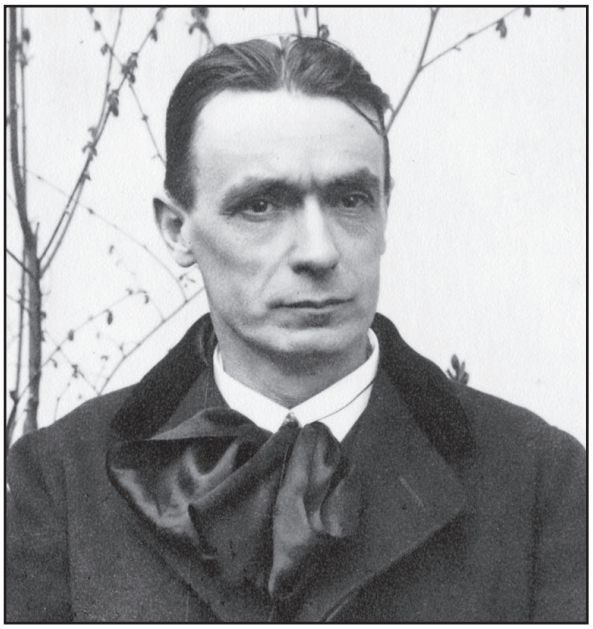
„Sokkal több figyelmet fordítanak arra, hogy a bacilusok és baktériumok miként vonulnak a szervezetünkbe, mint arra, hogy mennyire lettünk lélekben és szellemben erősek abban az értelemben, hogy ennek az inváziónak ellenálljunk." (36. o.)

A szerző továbbmegy, és rámutat arra, hogy a vírusok, vagy ahogy ő nevezi, bacilusok, valójában csak kifejeződései, és nem okai egy adott betegségnek:

„A bacilusok nem a valódi betegségokozók, hanem csak jelzői a páciensben ható betegségokozóknak." (37. o.) „Az ember (…) a figyelmet a betegség tulajdonképpeni okától vonja el, mivel minden esetben, amikor az alacsonyabb rendű organizmusok a szervezetben egy fejlődésükhöz megfelelő talajt találnak, akkor ezt a talajt az elsődleges okok tulajdonképpen már megteremtették. Az elsődleges okok területére kell végre a figyelmet ráirányítani." (11. o.)

E szellemtudományi megközelítés alapjaiban kérdőjelezi meg a vírusok terjedésének szokványos felfogását, illetve az ennek korlátozására meghozott drasztikus intézkedések (karantén, távolságtartás, maszkviselés) létjogosultságát:

„Nem arról van szó, hogy ezek a kis élőlények okozzák a betegséget, hanem arról, hogy amennyiben bennünk van valami beteg, akkor ezek a kis lények jól érzik magukat ott. Ahogy a növény a trágyában érzi jól magát, ezek a kis élőlények úgy érzik jól magukat a megbetegedett szerveinkben és szívesen tartózkodnak ott. Az, aki azt feltételezi, hogy ezektől a kis élőlényektől származnak a betegségek, és például azt mondja: az influenza az influenza bacilustól ered és így tovább, az természetesen pontosan olyan okos, mintha valaki azt mondja, hogy az eső a békáktól származik." (12. o.)

Rudolf Steiner (1861–1925)

Éppen ezért Steiner szerint a betegség terjedéséhez is sokkal inkább maga a betegségtudat járul hozzá, semmint bizonyos levegőben terjedő láthatatlan vírussejtek:

> „egy betegség jelenlétének a tudatából betegségok is lehet." (17. o.)

A szerző magyarázata értelmében a fertőzést valójában a beteg ember állapotára való öntudatlan ráhangolódás váltja ki:

> „Az exoterikus tudományok könnyedén magyarázzák ezt azzal, hogy a betegtől, akinek például influenzája van, átrepülnek hozzám bizonyos bacilusok, amiket én belélegzek, és ezek beteggé tesznek. (…) Csakhogy a dolgok korántsem ilyen egyszerűek. (…) Egyáltalán nem a bacilusokra van szükség ahhoz, hogy megkapjam az influenzát, hanem elég, ha a vázolt módon utánzom azt, amit a beteg az ő vízemberében [antropozófus kifejezés – *a szerk.*] tett, és ezzel magamhoz vonzom a bacilusokat, mivel így megfelelő táptalaj leszek a számukra." (119–120. o.)

Hovatovább, a betegség kialakulását bizonyos negatív képek is erősítik. Gondoljunk csak a szándékosan visszataszítónak és olykor egyenesen embernagyságúnak ábrázolt koronavírussejtekre, amit a híradókban mostanság folyton mutogatnak:

> „Ha egy város utcáin járunk, és ott a hirdetőoszlopokon és a kirakatokban mindenféle förtelmes dolog kerül a lelkünk elé, az elborzasztó befolyást gyakorol rá. A materialista tudománynak fogalma sincs arról, hogy mennyi betegségcsíra rejlik ezekben a szörnyűségekben. Az ember a kórokozókat csupán a bacilusokban keresi, és nem tudja, hogy milyen kerülőutakon vezetnek a lélek által egészséget és betegséget a testbe." (15–16. o.)

A szerző néhány módszert is megemlít, amivel tudatilag ellen lehet állni a fertőzéseknek. Elmondása szerint ő sohasem fertőződött meg, aminek elsősorban az a titka, hogy amikor ennek lehetősége adott volt, nem hangolódott rá a betegre, mondhatnánk úgy is, nem vette fel a beteg rezgéseit, továbbá nem merült fel benne félelemérzet:

> „[Úgy védheti meg magát az ember], ha a himlős betegeket, tehát a fekete himlős betegeket is, abszolút módon úgy fogadja, mint egy másik objektumot, mint egy követ vagy egy bokrot, amellyel szemben semmilyen további félelemérzete nincs, még kevésbé pszichikai rezdülése, hanem objektív tényként fogadja el". (17. o.)

Azoknak a háziorvosoknak, akik a Covid-19 megjelenése óta csak telefonon hajlandóak a pácienseik diagnózisát felállítani, talán nem ártana megfogadniuk ezt a másik módszert:

> „Ha az ember képes ezt a félelmet egy kicsit csökkenteni, például tevékeny szeretettel, úgy, hogy a betegek ápolásának során képes valamennyire elfelejteni, hogy megfertőződhet, akkor ilyen módon mindenképpen csökkenti a bacilusok táplálására fordított erőt." (7. o.)

Steiner egyáltalán nem gondolja, hogy a baktériumok, vírusok természettudományos felfogásával a mai ember bármivel is közelebb került volna a betegségek valódi okának megértéséhez. És valóban, az a babonás félelem, amit a koronavírus kapcsán tapasztalunk sokakban, alapjaiban kérdőjelezi meg a modern ember régmúlttal szembeni fensőbbségét:

> „Ha az emberek olyan borzasztóan gúnyolódnak a középkor babonás kísértetein, akkor vajon joggal mondhatja-e az ember, hogy esetleg valami különleges változás történt ebben a vonatkozásban? Talán alábbhagyott ez a kísértetektől való félelem? Talán az emberek nem félnek sokkal több kísértettől, mint akkoriban?" (6–7. o.) „A mai kor ugyanúgy fél, mint a középkor a kísértetektől, csak most az úgynevezett bacilusoktól és hasonló lényektől fél." (33. o.)

Amit Steiner az orvosi tekintélyelvűséggel kapcsolatban megfogalmaz, az a Covid-helyzet óta hatványozottan érzékelhető. Tegyük hozzá, a szakemberek közül is csak azok kerülhetnek a mindenekfeletti megmondóember szerepébe, akik a hivatalos narratíva szekértolói:

> „Különösen őrizkednie kell az embernek attól, hogy egy korszakban figyelembe vegye azt, mi jelenik meg ott tekintélyként. Mindaddig, amíg nem rendelkezik valaki spirituális belátással, itt nagyon eltévedhet. Ez különösen az emberi kultúrának azon területén fordul elő, amit materialista orvoslásnak nevezünk (…), amit odáig akar elvinni, hogy sokkal szörnyűbb és borzalmasabb dolog jöjjön létre, mint a sokat vádolt középkorban a valaha létező tekintélyuralom által. Már ma benne vagyunk ebben, és ez egyre erősebb és erősebb lesz." (6. o.)

A megbetegedéseknek, járványoknak Steiner szerint „*karmikus*" okai vannak, vagyis erőkiegyenlítő szerepet töltenek be az ember életében. A hatás–ellenhatás törvénye érvényesül, aminek az ember múltbeli tettei következtében így vagy úgy, óhatatlanul ki lesz téve, jóllehet ezen túlmenően szellemi lehetőség is rejlik benne:

> „[Az ember] valósággal keresi az alkalmakat bizonyos betegségek megkapására, hogy azok leküzdése és az öngyógyító erők kifejtése által olyan erőkhöz jusson, amelyek életpályáját egészében felfelé irányítják." (26. o.) „(…) hogyha kitör valahol egy járvány, ezáltal olyasmi történik, amit az ember egyenesen keres, hogy helyrebillenjen benne valami. És feltételezhetjük, az ember azért kényszerül bizonyos körülmények közé, hogy olyan károsodást szenvedjen el, amelynek legyőzésével a tökéletesedését szolgálja." (uo.)

A járványok megfékezésére tett kísérleteket a szerző nem utasítja el, de az előbb említett okokból kifolyólag felhívja a figyelmet az ezzel kapcsolatban felmerülő problémákra is:

> „Ha bizonyos hatásokat megszüntetünk, ezzel csak más alkalmak és hatások felkeresésének szükségességét teremtjük meg." (29. o.)

Vagyis a problémát tulajdonképpen nem megoldjuk, hanem másik síkra tereljük. Kicsit bővebben:

> „Képzeljük el tehát a következő esetet: bizonyos számú ember karmikus okok folytán indíttatva érzi magát, hogy alávesse magát bizonyos hatásoknak, amelyek a karmikus kiegyenlítődést szolgálnák; ezek a hatások vagy körülmények azonban a higiénikus rendszabályok következtében egyelőre eltűntek, az emberek már nem kereshetik őket. Ezzel azonban nem mentesülnek ezen emberek attól, ami számukra karmikus hatásként esedékes, hanem arra kényszerülnek, hogy más hatásokat keressenek. Karmájától nem szabadul meg az ember." (29. o.)

Egy eltúlzott és hosszú távon érvényesített járványkezelés a következő, fentiekkel összhangban lévő okból is a visszájára sülhet el:

> „Amennyiben a jobb egészség fizikailag kellemesebbé teszi az emberi életet, amennyiben a fizikai lét könnyedebbé válik, ez a lelket ellentétes irányban befolyásolja. (…) a lélek lassanként bizonyos ürességet, elégedetlenséget, beteljesületlenséget fog érezni. És ha ez így folytatódna, hogy a külső élet egyre kellemesebbé, egyre egészségesebbé válna (…), akkor az ilyen lelkek egyre kevesebb ösztönzést kapnának arra, hogy fejlesszék magukat." (30. o.)

Steiner nem oltásellenes, de le kell szögezni, hogy az oltást csak abban az esetben tartja veszélytelennek, ha a hatását megfelelő spirituális képzéssel ellensúlyozza az ember:

> „Senkinek sem fog ártani a védőoltás, ha az illető az oltás után, később, élete folyamán spirituális nevelésben részesült." (28. o.)

Tegyük hozzá, hogy Rudolf Steiner korában a Covid-19 megelőzésére bevezetett legújabb technikák nem voltak ismertek. A jelenleg még mindig tesztelés alatt álló, ennek ellenére tömegesen alkalmazott, mRNS-t módosító vakcinák már teljesen más elv alapján működnek. Noha nem tudhatjuk biztosan, milyen álláspontot lett volna a szerző, a steineri logika alapján felvethető, hogy ezek még zavarosabb, átláthatatlanabb szellemi–lelki–testi hatást gyakorolnak az emberre, mint a klasszikus oltások. Akárhogy is, rendkívül érdekes és egyben óvatosságra intő a vakcinákkal kapcsolatos felfogása:

> „[Az oltás csak] azoknak árt, akik túlnyomórészt materialista gondolatok között nőnek fel. Akkor az oltásból egy ahrimáni [ördögi – *a szerk.*] erő lesz: és az ember nem tud többé felemelkedni egy bizonyos materialista érzésből." (17–18. o.)

Ha a következő kijelentés első rátekintésre túlontúl radikálisnak is tűnik, kétségtelen, hogy a mai egészségügy sokszor kelti azt a benyomást, mintha egyre kevésbé szólna már az egészségről, és helyette valami egészen mást helyezne a fókuszba:

> „Egykor a szellemet iktatták ki, most a lelket fogják kiiktatni gyógyszerek útján. Egy »egészséges szemlélet« érdekében oltóanyagot találnak majd, amely úgy alakítja az organizmust, lehetőleg még ifjú korában, eset-

leg már a születésénél, hogy ez az emberi test nem jut arra a gondolatra, hogy van lélek és szellem. (…) a mai materializmus követői oltóanyagot keresnek majd, amely a testeket »egészségessé« teszi, azaz olyanná, hogy ez a test a maga konstrukciója szerint ne beszéljen többé olyan idétlen dolgokról, mint lélek és szellem, hanem »egészséges« módon beszéljen, olyan erőkről, melyek a gépekben és a kemikáliákban működnek (…). Materialista medikusoknak fogják kiszolgáltatni az embert, hogy a lelket kiűzzék belőle." (162–163. o.)

Meglehetősen szellemtelen elgondolás lenne pusztán az oltásoktól függővé tenni, ki milyen kapcsolatban áll a spiritualitással, mégsem teljesen kizárható, hogy az oltás – ha megszüntetni nem is képes – valamilyen értelemben, s ahogy fentebb elhangzott, főként gyerekeknél, befolyásolni tudja a szellemi érzékenységet:

„Tulajdonképpen az a meggondolandó a himlőoltás esetében, hogy az embereket ott valóban egy fantomba öltöztetik. Az embernek lesz egy fantomja, ami megakadályozza abban, hogy a lelki entitásokat olyan mértékben távolítsa el a fizikai szervezettől, mint ahogy ez a normál tudatnál történik. Konstitucionálisan (belső elrendezését tekintve) materialista lesz, nem tud többé a szellemhez felemelkedni." (18. o.)

Hozzáteszi, az oltások hatékonysága is nagyban hitfüggő lehet:

„Egyáltalán nincs kizárva, hogy az a hit, hogy az oltás segít, kiszámíthatatlanul nagy szerepet játszik." (18. o.)

Steiner szerint megfelelő szellemi beállítódás birtokában az oltások elkerülhetők lennének. A megoldás tulajdonképpen abban rejlik, hogy az oltásokba vetett közönséges hitet magasabb rendű erőkbe vetítsük:

„Ha az ember ezt a hitet valami mással helyettesíteni tudná, ha embereket a természetnek megfelelően nevelnének fel, úgy, hogy befolyásolhatók lennének valami más által is, mint azáltal, hogy beoltják őket, és ha az embereket újra közelebb vinnék a szellemhez (…), akkor ez ugyanolyan jól működne, mintha az embereket csak úgy általában kellene megerősíteni az ilyen befolyásokkal szemben." (18. o.)

Nem szükséges Rudolf Steiner minden meglátásával egyetértenünk ahhoz, hogy belássuk, a jelenleg zajló úgynevezett járványhelyzet a *mainstream* felfogással ellentétben egy rendkívül komplex jelenség, akkor is, ha pusztán egészségügyi szempontból vizsgáljuk, és a nagyobb összefüggéseket nem vesszük figyelembe. Az ilyesfajta szellemi meglátások véleményem szerint nélkülözhetetlenek a téma teljes körű és felelősségteljes megközelítéséhez, egyúttal megfelelő alapot adhatnak ahhoz, hogy helyesen ítéljük meg a most érvényben lévő globális járványügyi intézkedések mögött húzódó ideológiát és szándékokat.

„A logikus és tiszta gondolkodás a fizikai testre is egészséges módon és erősítően hat, kevésbé teszi fogékonnyá a betegségekre."
– Rudolf Steiner

Az itt közölt idézetek csupán részleges betekintést nyújtanak a steineri gondolatvilágba. Átfogóbb ismeretek érdekében a szerző további munkái, illetve a tradicionális gyógyászatban való elmélyedés révén juthat az érdeklődő.